

Kranz Fragmente der Vorsokratiker (Anaximandros A. 1,4 και 2 αντιστοίχως). ([βλ.59],

Οινοπίδης ο Χίος (450 π.Χ.)

Ο Οινοπίδης ο Χίος υπήρξε μαθηματικός και αστρονόμος, του οποίου η ακμή δράσης τοποθετείται γύρω στο 450 π.Χ. Από τον Πρόκλο τον Λύκειο (5ος μ.Χ.) στο «Σχόλια εις το πρώτον βιβλίο των Στοιχείων του Ευκλείδη», (Fried. 283.7 και 333.5) αναφέρεται ότι στον Οινοπίδη οφείλονται οι εξής δύο γεωμετρικές κατασκευές με κανόνα και διαβήτη μόνο:

i) Να αχθεί κάθετος σε δεδομένη ευθεία από σημείο εκτός αυτής (Ευκλ. Α. 12)

ii) Επάνω σε δεδομένη ευθεία και από δεδομένο σημείο αυτής να κατασκευασθεί γωνία, ίση προς μια δεδομένη (Ευκλ. Α.23).

Για τη συμβολή του στην Αστρονομία έχουμε μια σχετική μαρτυρία από τον Θέωνα τον Σμυρναίο (2ος μ.Χ.) στο «Θέωνος Σμυρναίου Πλατωνικού περί των κατά μαθηματικών χρησίμων εις την Πλάτωνος ανάγνωσιν» (III, 40). Μεταξύ των διαφόρων επιτευγμάτων του Οινοπίδη αναφέρεται ότι βρήκε, ότι το τόξο του ουράνιου μεσημβρινού, που περιλαμβάνεται μεταξύ του Πόλου του ουράνιου ισημερινού και του αντίστοιχου πόλου της εκλειπτικής ισούται προς το τόξο που αντιστοιχεί στην πλευρά του κανονικού 15-γώνου, του εγγεγραμμένου στον ίδιο κύκλο δηλ. στον ουράνιο μεσημβρινό. Η επίκεντρος γωνία, που αντιστοιχεί στο τόξο αυτό, είναι ίση, ως γνωστόν, προς τη «λόξωση της εκλειπτικής». Η τιμή της λόξωσης, κατά Οινοπίδη, είναι $\varepsilon = \frac{360}{15} = 24^\circ$. Κατά τον Πτολεμαίο $\varepsilon = 23^\circ 51' 20''$. Σημερινή ορθή τιμή $\varepsilon = 23^\circ 26'$.

Από τη σκοπιά της Τριγωνομετρίας παρατηρούμε, ότι το τόξο, που αντιστοιχεί στη «λόξωση», εκφράζεται όχι σε μοίρες, αλλά με τη χορδή που αντιστοιχεί σ' αυτό δηλαδή ίση με την πλευρά του εγγεγραμμένου κανονικού 15-γώνου. Βλέπουμε δηλαδή, ότι περί το 450 π.Χ. έχει ήδη γίνει ένα σημαντικό βήμα προς την ιδέα του Χορδομετρικού Πίνακα.